

הלאמת זכויות במקום הלאמת חובות

חכם אחד אמר לי פעם ש"המעמד הבינוני מפיץ שאהבה היא הדבר החשוב ביותר בעולם. העניים והעשירים יודעים את האמת - כסף הוא הדבר החשוב בעולם".

להיפרד מנכסים

פעם, בעידן התמימות, הוקמה מדינה קטנה, נניח ששמה ישראל. היו לה אי אלו משאבים: כמה פוספטים, כמה חופים נחמדים, מעט אדמות וכמה משאבונים קטנים. אט-אט החליטה המדינה שהיא אלרגית לפוספטים ומלח, והעבירה את הזיכיון לדבר המגרד הזה, בכלום כסף, למשפחה קטנה ואלמונית, נניח, לצורך העניין, משפחת עופר. אחרי החתימה על הזיכיון, הלכה המדינה לנפוש קצת בים, כי הכסף שקיבלה מהזיכיון על מפעלי ים המלח לא הספיק אפילו לבית מלון בינוני. התאחדו להם הגורל והמזל הרע, ודווקא באותו יום היה הים מלא מדוזות, והמדינה שלנו לא רק קטנה, אלא גם רגישה, אין לה מה לעשות עם מדוזות - הלכה וחילקה את הים הלא אטרקטיבי: קצת למכמורת, קצת לזכיני קיסריה, רצועה קטנה לברוני הרצליה, והכול כמובן לתועלת העם והזכינים ולתפארת מדינת ישראל. ומי שרוצה ים בחינם, שילך בבקשה לכנרת. אבל בכנרת היו שמועות על תנין שברח מחמת גדר, והמדינה שלנו רגישה ל"לה קוסט" עם שיניים חדות תוצרת סין. מיהרה ונפטרה מהכנרת המיותרת לטובת כל מיני מסכנים: קצת לקיבוץ מעגן, טיפה למבוא חמה, וכמה רצועות ליזמים שתקעו שומר דרוזי עם חבל בכניסה שגובה 80 שקל למכונית, לא כולל שמשיה. ומי שרוצה להתקלח, טענה המדינה - בשביל זה יש מקלחת, עם מים מותפלים תוצרת שרי אריסון.

אט-אט חילקה המדינה פרדסים לכל מיני גן שמואלים ושפיימים שפיתחו זן אבוקדו בטעם "אופיס דיפו" ותפוז מהפכני בצורת "מקדונלד" וריח "סופרפארם" (השמועה אומרת שאדון פישמן, עוד יהודי אלמוני ופשוט, הוא שותף בכיר בפיתוח הזנים החדשים של "הום סנטר").

ואז, כמה יהודים פשוטים צברו מעט חובות, לא המון, נניח עשרה מיליארד שקל, והמדינה שלנו, שהיא הכי לאומית שיש, באקט לאומי אצילי, הלאימה את החובות. קצת חובות הקיבוצים, קצת משבר מניות הבנקים, ועוד כמה חובות קטנים שהפכו, בין לילה, לחובות מסופרים מולאמים.

להשתין מהמקפצה

ואני שואל שאלה פעוטה: מדוע כשמדובר באנשים אמידים המדינה עושה תספורת, מלאימה את חובותיהם וממאנת להלאים את זכויותיהם (זיכיונותיהם)? מדוע כשמדובר בחסרי ישע, או בכאלה שאינם שייכים למועדון 18 המשפחות, הפעולה תמיד הפוכה: מתעלמים מהחובות ומלאימים את הזכויות? למשל, דייר ממשיך עיוור, יכול להיזרק מהדיור הציבורי (פס"ד א 005226/01). למשל, חוק

יסוד: כבוד האדם וחירותו: כשמדובר בחולה סרטן הזקוק לתרופה מאריכת חיים (הזכות לחיים היא הזכות הבסיסית בראשיתו של החוק) שמהווה רק קריאת רשות לבתי המשפט, כי זה בסדר שהמסורטן ימות כי לו ולמדינה אין כסף לתרופה, היות וכל הכסף של המדינה מושקע בביטחון. גלי צה"ל, למשל, שתקציבה השנתי מוערך בכ-40 מיליון שקל! ואין ספק שחיילי גלי צה"ל הם חוד החנית הביטחונית שלנו אל מול איום הגרעין האיראני.

איך קורה שמועצה אזורית תמר, שבה 1,219 תושבים בלבד והכנסות עצמיות של כ-83 מיליון ₪, חולשת על שטח של מיליון שש מאות וחמישים אלף דונם! בעוד שכנתה, דימונה, יושבת על בקושי 6,000 דונם, עם 37,000 תושבים והכנסות עצמיות של 63 מיליון ₪? ולמי שלא מצליח לפענח את המספרים: למרות שלדימונה יש אוכלוסיה הגדולה כמעט פי שלושים מזו של מועצה אזורית תמר, שטח השיפוט של דימונה קטן פי 275!

התעשות

אם מדינת ישראל חפצת חיים, היא חייבת להתכנס ולכנס אליה את כל אותם זיכיונות ומשאבים שחילקה במחיר מגוחך לכל מיני אנשים, שנקרא להם לצורך העניין מועדון 18

המשפחות. ישראל חייבת לשרטט מחדש את גבולות השיפוט של כלל הישובים, לפחות לצרכי ארנונה, לקבוע את ייעודי הקרקע שהמדינה מקצה ולא להגיע למצב שאדמת מדינה שניתנה לחקלאים הופכת במהירות מפרדס לקניון, ולא סתם קניון, אלא קניון שנהנה ממחיר מוזל של מים לחקלאות. המדינה חייבת לשרטט מפה חדשה של ישראל השייכת לאזרחיה ולא רק למועדון 18 המשפחות.

צדק חלוקתי אינו צריך להיות עוד צירוף לשון למאמרים בלבד. ואם לא נותנים לך צדק, לא רחוק היום בו תיקח את הצדק. כמו כל משפחה נורמלית, גם מדינת ישראל צריכה לעצור לרגע, לבדוק את כל המשאבים שיש לה: אדמות מינהל, אדמות קק"ל, חופי רחצה, מרבצי פוספטים, ערוצי שידור, בנקים, חברות תקשורת ועוד. אל מול אלו לבדוק את הצרכים האמיתיים של כל פרט וסקטור באוכלוסיה, ולעשות הליך הדומה לאיזון משאבים, ולצאת לדרך חדשה שיויונית יותר, ערכית יותר, מנוכרת פחות, ובעיקר צודקת.

* נתוני התקציב על בסיס תקציבי 2010-2011 המפורסמים באתר הרשויות

עו"ד שימי קדוש

